

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listenin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair Beyannamenin tasdıkı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/740)

T. C.

Başvükâlet

16 . I . 1954

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2709, 6/124

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair Beyannamenin tasdıkı hakkında Dışişleri Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5 . I . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişiğiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli taviz listelerinin mecburi meriyet müddeti Torquay Protokolü ile 1 Ocak 1954 olarak tesbit edilmişti. Bu müddetin hitamında, Genel Anlaşmada derpiş olunan usullere uygun olarak, Âkîd Taraflar yine karşılıklı tarife müzakerelerinde bulunmak suretiyle, kendi listelerinde yer alan tavizlerde değişiklikler yapmak salâhiyetini haiz bulunuyorlardı.

Ahîren Cenevre'de sekizinci içtimalarını akdeden Âkîd Taraflar bu konferans esnasında bahis mevzu listelerin meriyet müddetinin uzatılması noktası üzerinde tevakkuf ederek meseleyi tetkik etmişler ve aşağıda izah olunan sebepler dolayısıyla uzatma kararına varmışlardır.

Filhâkika, mevcut usule göre, listelerde yer alan tavizlerin tadili, karşılıklı uzun ve meşakkatli tarife müzakerelerinin icrasına vabestedir. Böyle çok taraflı bir tarife müzakeresinin, Torquay'de ve daha evvelki toplantılarda edinilen te rübelere göre, altı ay kadar devam edeceği ve uzun hazırlıkları icabettireceği ve esasen daha Torquay Konferansı sırasında, sistem olarak karşılıklı tarife müzakerelerinin işlemesi güç bir sistem olduğunun tebeyyün ettiği ve her memleketin esasen verebileceği tavizlerin âzamisini vermiş bulunduğu cihetle artık bu usul ile netice istihsalinin şüpheli olduğu nazarı itibara alınarak Genel Anlaşmanın XXVIII nci maddesinde derpiş edilen 1 Ocak 1954 inkıza tarihinin temdidi lâzımgeldiği neticesine varılmıştır.

Diğer taraftan başta Amerika olmak üzere dünya ticaretinde en mühim yeri işgal eden birçok memleketlerin dış ticaret siyasetlerini gözden geçirme arifesinde buldukları bir sırada, dünya ticaretinde en mühim bir istikrar unsuru olarak mevcut bulunan bu meriyeti mecburi çok taraflı tarife sisteminin sarsılmasına müncer olacak bir harekete de bu aralık girişmemek endişesi bu temdit kararı üzerinde bilhassa müessir olmuştur.

Ancak, birçok memleketlerin iktisadi bünyesinde husule gelmiş olan ve mevcut listelerle bağdaşamayacak karakterde bulunan değişiklikleri nazarı itibara almak lüzumu üzerinde de ısrarla

durulmuş fakat bu gibi ahvalde Genel Anlaşmanın Âkıdlara bâzı hususlarda hareket serbestisi bahşeden hükümlerinden münferiden istifade edilmesinin daha doğru olacağı kanaati galebe çalmış ve listelerin şimdilik değiştirilmemesi üzerinde karar kılınmıştır.

Gerek yukardaki mülâhazalarla, gerekse beyannameyi imzalayan memleketlerin imzalamamış olan memleketlere karşı taviz listelerinde değişiklik ierasında serbest kalacakları göz önünde tutularak beyannamenin kabul edilmesinin ekonomik menfaatlerimize daha uygun olacağı düşünülmüş ve Cenevre toplantısında Hükümetimizi temsilen iştirak eden Delegemiz, Genel Anlaşmaya ekli listelerin meriyet müddetinin 1 Temmuz 1955 e kadar temdidini temin eden işbu beyannameyi çoğunluk ile birlikte imzalamıştır.

Mezkûr beyannamenin tasdikı ile ilgili kanun lâyihası Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvip ve tasdikına arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/740
Karar No. 41

24 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair Beyannamenin tasdikı hakkında kanun tasarısı Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Maliye Vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde komisyonumuzda incelendi.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli taviz listelerinin mecburi meriyet müddeti Torquay Protokolü ile 1 Ocak 1954 olarak tesbit edilmişti. Bu müddetin hitamında Genel Anlaşmada derpiş olunan usullere uygun olarak Âkîd Taraflar yine karşılıklı tarife müzakerelerinde bulunmak suretiyle, kendi listelerinde yer alan tavizlerde değişiklikler yapmak salâhiyetini haiz bulunuyorlardı.

Cenevre'de 8 nci içtimalarını yapan Âkîd Taraflar bu Konferans esnasında bahis mevzuu listelerin meriyet müddetinin uzatılmasını çeşitli sebeplerle uygun bulmuşlardır.

Genel Anlaşmaya ekli listelerin meriyet müddetinin 1 Temmuz 1955 tarihine kadar temdidini

ni temin eden işbu Beyannameyi imzalamamız memleketimizin de ekonomik menfaatlerine uygun bulunduğundan kanun tasarısı komisyonumuzca aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisvekili	Bu Mazbata Muharriri	
Ankara	Denizli	
S. M. Arsal	A. Çobanoğlu	
Aydın	Çorum	
N. Gedik	S. Özer	
İmzada bulunamadı		
İstanbul	İzmir	
N. Tlabar	S. Giz	
İmzada bulunamadı		
İzmir	Mardin	Rize
C. Tunca	K. Türkoğlu	Z. R. Sporel
Seyhan	Ankara	Muğla
R. O. Arık	S. Kurtbek	Z. Mandalıncı

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Gümrük ve İ. Encümeni
Esas No : 1/740
Karar No : 12

27 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

24 . II . 1954 tarihinde encümenimize havale edilen, «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına Ekli Listelerin Meriyet Müddetinin Uzatılmasına mütedair Beyannamenin Tasdiki hakkında kanun lâyihası», Hükümet mümessillerinin de iştirakiyle müzakere edildi.

Netice : Memleket menfaatleri göz önünde tutularak, encümenimiz lâyihanın kabulüne ittifakla karar vermiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenin tevdi olunmak üzere Reisliğe sunulur.

Gümrük ve İ. Encümeni Bu mazbata mu-

Reisi harriri

Trabzon Samsun

M. Goloğlu *H. Uzer*

Kâtip

Yozgad Burdur Elâzığ

H. Üçöz *M. Erkazancı* *Hâmit A. Yöney*

Gaziantep Afyon Karahisar

S. İnal *B. Oynaganlı*

Kırşehir Tokad

E. Kaman *M. Özdemir*

İmzada bulunamadı

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/740
Karar No.

4 . III . 1954

Yüksek Reisliğe

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair beyannamenin tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 16 . I . 1954 tarihli ve 6/124 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Hariciye ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları ile Encümenimize havale buyurulmuş olmakla tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası; Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına merbut listelerin meriyet müddetinin 1 Temmuz 1955 tarihine kadar uzatılmasına mütedair olan 24 Ekim 1953 tarihli beyannamenin tasdikını istihdaf edip esbabı mucibesinde yazılı hususlar Encümenimizce de muvafığı mütalâa olunarak Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Kanun lâyihası, tercihan ve müstacelen görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibi-

ne arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis Bu rapor Sözcüsü

Rize Ordu

İ. Akçal R. Aksoy

Kâtip Elâzığ

Siird Ö. F. Sanaç

B. Erden

İmzada bulunamadı

Eskişehir

A. Potuoğlu

Kastamonu

H. Türe

Konya

M. A. Ülgen

Trabzon

S. F. Kalaycıoğlu

Giresun

A. Tüfekcioğlu

Kırklareli

Ş. Bakıy

Muğla

N. Özsan

Gümüşane

K. Yörükoğlu

İstanbul

F. Sayımer

Konya

R. Birand

Sird

M. D. Süalp

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gümrük Târifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması-na ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair beyannamenin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin meriyet müddetinin 1 Temmuz 1955 e kadar uzatılmasına mütedair 24 Ekim, 1953 tarihli Beyanname» tasdik lunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

C. Yardımcı

Millî Savunma Vekili

K. Yılmaz

Dışişleri Vekili

F. Köprülü

Millî Eğitim Vekili

R. S. Burçak

Eko. ve Ticaret Vekili

Fethî Çelikbaş

G. ve Tekel Vekili

Ulaştırma Vekili

Y. Üresin

İşletmeler Vekili

S. Yırcalı

Devlet Vekili

Adalet Vekili

O. Ş. Çiçekdağ

İçişleri Vekili

E. Menderes

Maliye Vekili

H. Polatkan

Bayındırlık Vekili

K. Zeytinoglu

Sa. ve So. Y. Vekili

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmen

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması-na ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair beyannamenin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASINA EKLİ LİSTELERİN MERİYET MÜDDETİNİN UZATILMASINA MÜTEDAİR BEYANNAME

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (bundan böyle «Genel Anlaşma» diye anılacaktır) **ÂKID TARAFLARI,**

XXVIII nci madde hükümleri gereğince (muaddel şekliyle) Genel Anlaşmaya ekli listelerde yer alan tâvizlerin mecburi meriyet müddetinin 31 Aralık 1953 de sona ermesini ve bu suretle o tarihten sonra her Âkîd Tarafın diğer Âkîd Taraflarla müzakere yoluyla kendi listesinde yer alan bir maddeye tatbik etmeyi 11 nci madde gereğince kabul ettiği muameleyi tadil edebileceğini veya tatbikını durdurabileceğini **NAZARI İTİBARA ALARAK,**

Her ne kadar Genel Anlaşma gereğince, listelerin mecburi meriyet müddetinin nihayete ermesine rağmen listelerin tamamıyla meriyette kalması icabetmekte ise de, Âkîd Tarafların muayyen tavizleri tadil etmek için XXVIII nci maddede derpiş edilen usule müracaat etmek haklarının. bu günkü şartlar altında, GATT'ın tahakkuk ettirildiği belli başlı eserlerden biri olan gümrük resimlerinin istikrarını tehlikeye düşüreceğini **NAZARI İTİBARA ALARAK,**

Bâzi Âkîd Tarafların, tarifelerin ve ticarete mâni diğer engellerin azatılması ve Genel Anlaşmanın diğer hedeflerinin tahakkuku sahasında yeni ilerlemeler keydedilmesini mümkün kılacak yolları ve vasıtaları tetkik ettikleri bir sırada böyle bir neticeye varılmasının bilhassa şayanı teessüf olacağını **NAZARI İTİBARA ALARAK,**

Genel Anlaşmaya bağlı listede yer almış bir madde hakkında, Genel Anlaşmanın 11 nci maddesi gereğince tatbikını kabul ettikleri muameleyi tadil etmek veya tatbikını durdurmak gayesiyle Genel Anlaşmanın XXVIII nci maddesinin birinci fıkrası hükümlerine 1 Temmuz 1955 ten evvel müracaat etmeyeceklerini **BEYAN EDERLER.**

İşbu beyannamenin hükümleri, işbu beyannamenin hakkında hüküm ifade etmediği bir hükümet ile evvelce müzakere edilmiş olan tavizlere tatbik edilmeyecektir.

İşbu beyanname, 30 Ekim 1953 e kadar Cenevre'de imzaya açık bulundurulacaktır; bilâhare, Birleşmiş Milletler Anlaşmasının 102 nci maddesi gereğince onu tescile salâhiyetli olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri nezdine tevdi edilecek ve 31 Aralık 1953 e kadar Birleşmiş Milletler merkezinde imzaya açık bulundurulacaktır.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri vakit geçirmeden bütün Birleşmiş Milletler Teşkilâtı üyeleriyle Birleşmiş Milletler Ticaret ve Çalıştırma Konferansına katılmış olan diğer hükümetlere ve ilgili bütün diğer hükümetlere işbu beyannamenin tasdikli birer örneğini gönderecektir.

YUKARDAKİ HUSUSLARI TASDİK ZİMNİNDA, gerekli şekilde yetkili kılınmış aşağıdaki temsilciler işbu beyannameyi imzalamışlardır..

Her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere, Fransızca ve İngilizce tek bir nüsha halinde, 24 Ekim 1953 tarihinde Cenevre'de tanzim edilmiştir.